

Mál nr. 17/2026

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila: (V)

Heiti váttryggingar: Starfsábyrgðartrygging lögmanna.

Váttryggingataki (X)

Skaðabótaábyrgð. Orsakatengsl. Frávísun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 16. janúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 23. febrúar 2026.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 24. febrúar 2026.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 17. mars 2026 og 27. maí 2026.
5. Viðbótarathugasemdir M dags. 9. júní 2026.

Málsatvik.

Málsatvik eru þau að lögmenn X ráku mál fyrir héraðsdómi fyrir hönd M. Samkvæmt dómi héraðsdóms 30. nóvember 2022 var M gert að afhenda gagnaðila 10% af útgefnu hlutafé S ehf. að viðlögðum dagsektum, kr. 25.000 á dag. M áfrýjaði til Landsréttar sem vísaði málinu frá með dómi 15. mars 2024 þar sem M hafði ekki sýnt fram á að verðmæti þeirra hagsmuna sem um væri deilt í málinu svöruðu til áfrýjunarfjárhæðar. Hæstiréttur Íslands staðfesti þá niðurstöðu með dómi 11. apríl 2024. Í kjölfarið óskaði M eftir leyfi Landsréttar til að áfrýja dómi héraðsdóms en þeirri beiðni var hafnað með ákvörðun réttarins 25. júní 2024.

Í málskoti kemur fram að M krefjist bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V vegna þess tjóns sem M taldi sig hafa orðið fyrir vegna saknæmrar og ólögmætrar háttsemi X við rekstur héraðsdómsmálsins og eftirfarandi aðgerða tengdum áfrýjun þess dóms. M byggir á því í sínum rökstuðningi fyrir málskoti að lögmenn X hafi ekki haldið fram ítrustu vörnum í héraðsdómsmálinu, sem þeim hafi borið að gera samkvæmt skyldum lögmanna og þá byggir M einnig á því að X hafi ekki staðið rétt að áfrýjun héraðsdómsins til Landsréttar. Við áfrýjun dómsins hafi átt að gæta að 3. og 4. mgr. 152. gr. sbr. og 154. gr. laga um meðferð einkamála nr. 91/1991 sem lögmenn X gerðu ekki. Af því leiddi að krafist var frávísunar sem Landsréttur féllst á og vísaði málinu frá. Sú niðurstaða hafi verið staðfest í Hæstarétti. Á báðum dómstigum hafi M verið gert að greiða gagnaðila málskostnað. Þegar niðurstaða Hæstaréttar hafi legið fyrir hafi lögmenn X reynt að fá leyfi Landsréttar til að áfrýja dómi héraðsdóms þ.e.a.s. það leyfi sem hefði átt að afla strax í upphafi en því var hafnað. M byggir á því að áfallnar dagsektir séu höfuðstóll þess fjártjóns sem V beri að bæta úr starfsábyrgðartryggingu X en þær námu kr. 15.915.770 þann dag er þær voru greiddar upp og telur M sig því eiga rétt til bótagreiðslu að þeirri fjárhæð auk vaxta og kostnaðar.

V krefst þess að málinu verði vísað frá nefndinni og byggir á því að málatilbúnaður M sé annars vegar það óljós og óskýr að hann sé ekki tækur til úrskurðar sbr. g-lið 1. mgr. 4. gr. samþykktar úrskurðarnefndar í váttryggingamálum og hins vegar sé gerð fjárfkrafa en V veiti ekki heimild fyrir því að úrskurðað verði um bótafjárhæðir sbr. 2.mgr. 3. gr. samþykktanna. Jafnframt byggir frávísunarkrafa V á i-lið 1. mgr. 4. gr. samþykktar úrskurðarnefndarinnar þar sem fram kemur að nefndin fjalli ekki um kröfu málskotsaðila um málskostnað eða annan kostnað málskotsaðila sem leiðir af málskoti.

Í viðbótarathugasemdum M er kröfu V um frávísun mótmælt og vísað til þess að málatilbúnaður M lúti að því hvort um bótaskyldu X sé að ræða þar sem X hafi ekki staðið rétt að áfrýjun dóms í héraðsdómsmálinu og allar tilraunir þeirra til að bæta úr hafi verið andvana fæddar. Það væri ekki verið að krefjast þess að úrskurðarnefndin ákvarðaði tiltekna bótafjárhæð. Til að taka af allan vafa þar um tók M sérstaklega fram ekki væri verið að gera kröfu um ákvörðun bótafjárhæðar og fallið væri frá málskostnaðarkröfu.

Í viðbótarathugasemdum V er krafa um frávísun árétuð en jafnframt byggt á því að skilyrði bótaskyldu séu ekki uppfyllt. M hafi ekki sýnt fram á að X hafi valdið M tjóni með saknæmri vanrækslu í lögmennsstörfum, hvorki á grundvelli saknæmrar og ólögmætrar háttsemi X né á grundvelli reglna um vinnuveitendaábyrgð. V vísar til afstöðu X sem hafi alfarið hafnað því að ekki hafi verið haldið fram ítrustu kröfum í héraðsdómsmálinu og því sömuleiðis hafnað að M hafi orðið fyrir fjártjóni sem X beri ábyrgð á. M hafi kosið að stórum hluta að fara ekki eftir þeirri ráðgjöf sem þeim hafi verið veitt. Á því beri X ekki ábyrgð. Þá hafi M ekki viljað leggja út í neinn kostnað vegna gagnaöflunar. V bendir

jafnframt á að ekki séu orsakatengsl á milli tjóns M og þess að áfrýjunarfrestur hafi verið liðinn þegar síðari umsókn um áfrýjunarleyfi til Landsréttar hafi verið hafnað. Eins og fram komi í ákvörðun Landsréttar höfðu leyfisbeiðendur ekki sýnt fram á að verðmæti þeirra hagsmuna sem um var deilt svöruðu til áfrýjunarfjárhæðar. Enginn rekstur var í félaginu á þessum tíma, engar eignir og eigið fé var neikvætt. Áfrýjun hefði því áfram verið hafnað á þeim grundvelli. Þá hafi einnig komið fram í ákvörðun Landsréttar að ekki væru taldar líkur til þess að niðurstöðu héraðsdóms yrði breytt svo einhverju næmi auk þess sem Landsréttur taldi úrslit málsins ekki varða mikilvæga hagsmuni umsækjanda né að dómurinn hefði verulegt almennt gildi. Ljóst væri því að áfrýjunarleyfi hefði verið hafnað að nýju jafnvel þó síðari umsókn um áfrýjunarleyfi hefði verið gefin út innan tímafrests. V vísar til þess að fram hafi komið að fjártjón M væri tilkomið vegna dagsekta sem M hafi kosið að greiða ekki í samræmi við niðurstöðu í héraðsdómsmálinu. X hafi lýst því yfir að M hafi verið ráðlagt að áfrýja ekki og afhenda 10% hlutanna strax í samræmi við dómsniðurstöðu. M hafi kosið að fara ekki eftir þeirri ráðgjöf. Tjónið sé því tilkomið vegna þess að M hafi ákveðið, þvert á ráðgjöf X, að afhenda hlutina ekki og áfrýja málinu. Lögmaður beri ekki ábyrgð á ákvörðun sem skjólstaðingur hans taki gegn ráðleggingum hans. Verði talið að X hafi sýnt af sér saknæma vanrækslu í störfum sínum vísar V til þess að bótaréttur sé þrátt fyrir það ekki til staðar. Dagsektir feli ekki í sér fjártjón nema að ekki sé orðið við þeirri skyldu sem lögð sé á að viðlögðum dagsektum. M beri sjálfir ábyrgð á fjártjóni sínu þar sem þeir fóru ekki að ráðgjöf X og rétt sé því að fella bótarétt þeirra niður að fullu vegna eigin sakar. Með sama hætti hafi M ekki fullnægt skyldu sinni til tjónstakmörkunar.

M mótmælir því að X hafi talið áfrýjun málsins óvissuferð og ekkert í gögnum málsins sýni fram á að lögmenn X hafi lagt til við M að afhenda hlutina og væru þar með lausir allra mála. Á meðan áfrýjunartilraunir X hafi staðið yfir hafi M ekki getað takmarkað tjón sitt með afhendingu hluta enda verði dómur ekki bæði efndir og þeim áfrýjað.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 25. gr. laga um lögmenn nr. 77/1998 ber lögmaður bótaábyrgð á störfum sínum og starfsmanna eftir almennum reglum og samkvæmt 2. mgr. sömu greinar er lögmönnum skylt að hafa í gildi ábyrgðartryggingu vegna fjárhagstjóns sem leitt getur af gáleysi í störfum þeirra eða starfsmanna þeirra. X hefur gilda starfsábyrgðartryggingu hjá V.

Samkvæmt 3. gr. samþykktu úrskurðarnefndar váttryggingamála frá 17. desember 2021 fjallar nefndin meðal annars um ágreining varðandi bótaskyldu á milli málskotsaðila og varnaraðila en ekki um bótafjárhæðir nema með samþykki varnaraðila. V hefur krafist frávísunar á þeim grundvelli að gerð sé fjárfkrafa í málinu en V veiti ekki heimild fyrir því að úrskurðað sé um bótafjárhæðir í málinu auk þess sem krafa M lúti einnig að málskostnaði sem sömuleiðis beri að vísa frá nefndinni. Undir rekstri málsins lýstu M því hins vegar yfir að ekki væri verið að gera kröfu um bótafjárhæðir og málskostnað heldur lyti málið einvörðungu að ákvörðun um bótaskyldu. Verður því ekki fallist á kröfu V um frávísun málsins á framangreindum grundvelli. Þá verður heldur ekki fallist á að málatalibúnaður M sé svo óljós og óskýr að hann sé ekki tækur til úrskurðar. Er frávísunarkröfu V því hafnað.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni hans beri sönnunarbyrði fyrir því að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Það hvílir því á M að sýna fram á tjón sitt og að umrætt tjón sé að rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð á.

Ekkert haldbært er fram komið um að framsetning varnar lögmanna X í héraðsdómsmálinu og málatalibúnaður hafi á einhvern hátt talist saknæm vanræksla en það telst ekki tjón í skilningi skaðabótaréttar þó umbjóðandi lögmanns nái ekki fram þeim kröfum sem væntingar stóðu til. Hið sama gildir um áfrýjun héraðsdómsmálsins en ekki verður séð að X geti borið skaðabótaábyrgð á því að verðmæti þess félags er til umfjöllunar var hafi ekki svarað til áfrýjunarfjárhæðar. Fyrir liggur að framlagðir ársreikningar studdu ekki staðhæfingar áfrýjenda, þ.e. M, um að hagsmunir í málinu næðu áfrýjunarfjárhæð en þeir sýndu meðal annars að tap væri á rekstrinum og eigið fé neikvætt. Þó fallast megi á að misbrestur hafi orðið á framkvæmd áfrýjunar héraðsdómsmálsins þá hefði það engu breytt um verðmæti félagsins hvort óskað hefði verið leyfis til áfrýjunar innan tímafrests. Þá hefur ekki verið sýnt fram á nein orsakatengsl á milli áfrýjunar málsins og fjártjóns M vegna álagðra dagsekta. Það að M hafi kosið að virða ekki niðurstöðu héraðsdóms er ekki á ábyrgð X en ekki hefur verið byggt á því af hálfu M að sú ákvörðun hafi byggt á ráðgjöf X.

Af öllu framansögðu leiðir að M hefur ekki tekist að sýna fram á tjón sem rekja megi til atriða sem X beri skaðabótaábyrgð á. Verður því að hafna kröfu M.

Niðurstaða.

M eiga ekki rétt á bótum úr starfsábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 23. júní 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson
Svavarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Berglind